

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

V. Iac. Sadoletvs S.R.E. Cardin. Reginaldo Polo S.R.E. Card. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

stus sim: & praesertim iis, quorum ipse omnes sollicitudines
 lectias meo labore atq; arumna redimere paratus esset. Ad
 rum numerum addes Rodolphum Pium collegam nostrum
 gnissimum (meo iudicio) qui in summorum & optimorum
 dinalium numero censetur: eundemq; praeterea amantissimum
 mei. Sed ne tibi praescribam omnia, ages in meorum scriptura
 lectione & correctione, quod tibi ex fide tua & amicitia
 aequum rectumque videbitur. Nos hic optime valemus: tu
 ris assidui sumus, nec in suavitare huius vitae quae mihi in
 eis proximè accedere ad caelestem illam vitam alteram vitam
 quicquam habemus quod nos angat atque turbet: nullum
 dum Reipubl. statum, quam video quotidie in deterius
 Quod si privatim quoque aliquid aliquando sentimus
 stia, id omne nascitur ex eo desiderio, quo tecum & cum
 ris similibus tui nonnunquam esse, & vivere cuperimus. Ad
 hac Deus viderit. Tu ut valeas tibi que ut perluadeas, me
 mni mente, & ex omnibus sensib. penitus esse tuum, a te opte
 atq; amplissime Contarone peto. Carpent. III. Calend. Feb.

V.

IAC. SADOLETYS S. R. E. CARDIN.

Reginaldo Polo S. R. E. Card. S. P. D.

Q V A N Q U A M literae tuae, quas Idibus Nouembris
 dedisti, literis ad me allatae sunt: easque ego in eundem
 tuo accepi: tamen quoniam in illis tuum nomen, & tua
 specta, eademq; semper dulcis, insignis erga me benevolentia
 ostendebat: non illa semel a me, sed saepius etiam atq; etiam
 lectae sunt, cum te mecum quasi loquentem in illis videret
 re: tuamque illam mihi non ignotam virtutem, humanitatem
 comitarem, in eisdem recognoscerem. Quae dum fui mihi
 hietum, quamdiu videlicet tecum in his locis commoraretur
 nihil mea felicitati deesse existimabam. Nunc absentem
 mo requiro, ut in magno dolore dirempta suavissima con
 ditis nostrae, tui tamen nominis memoria & recordatio
 nostri amoris, magnopere me sustinet. Atq; ego quidem per
 cellum tuum cum sollicito diutius animo nuntium de te expecta
 tandem aliquando literis tuorum, quas Paulus acceperat, con
 factus essem, te in eum locum, quod maxime optaras, hoc est Ve
 nam, & ad vtriusq; nostrum hominem amantissimum, iustis
 dignissimum qui ab omnibus nobis ametur, Episcopum Ven
 nensem, tunc peruenisse: statim exhilaratus animo, literas
 te dedi, quas tardius suspicor ad te fuisse perlatas: auctore
 quidem. Siquidem habeo Roma sat recentis, in quibus

calidissimi mentio nulla fit, cum tamen dierum ratio aperte in-
 dicit, litterarum reddendarum tempus iam præteritisse. Sed quic-
 quid accidit de literis, non est in chartis, neq; in atramento po-
 nitur, sed in cordibus vtriusq; nostrum, non tam in-
 scripsit illi quidem, quam inustus, ut deleri non possit. Quod
 quoniam neutri nostrum de altero potest esse dubium, huius fa-
 cilius commemoratio omissa, ad ea que sunt huius temporis
 venimus. Quamquam quod Simonetæ nostri mortē in tuis literis
 dedes, nihil facis alienum humanitate tua: planeq; ego agnosco
 quæriti mihi in eo tribuas. Scio enim te mea imprimis causa, il-
 lius summi viri casum agrè ferre: quem mihi amicissimum, &
 facile intellexeras, & ego te ipsa quotidie experiebar. Sed et-
 si tu rationes affers, quare minus dolendum nobis sit: ego que
 & sententia, & auctoritati tuæ assentior: tamen illud efficere
 non possum, ut meo arbitratu dolori moderer. Non sum equi-
 dem ita institutus, sed ita sum natus, ut quos amare semel ce-
 pi, quod multis de causis sæpe accidit: præcipuè autem eam ob
 causam, cum me amati intelligo mutuo) eorum amissionem mo-
 lestius feram, quam videatur hominis in rebus fortuitis multum
 excruciatæ ratio postulare. Quamobrem facere non possum, quin
 dolerem illum mortuum: multisq; & magnis illius officii vir-
 tutibusq; primatus, non incòmodum meum lugeo (est n. id dege-
 neris animi) sed familiaritatem hominis, sed integritatem, sed fi-
 dem, constantiamq; amicitia, quam ille mihi cumulatissimè
 præstabat, vehementius requiro: quod absque dolore animi fieri
 non potest. Venim illi nihil euenerit mali, quod quidem ita esse
 periculosum, cum audio. eum cum sua pietate, tum Dei fratrum
 bonitate & clementia, non solum alacriter, verum etiam liben-
 ter cuncta excessisse: habet tamen amor aculeos quosdam, quos
 difficillimè vitare viti boni possunt: qui me pungunt & stimu-
 lant, & in recordatione faciunt dolorem. Sed opinor his nos mo-
 dum constitutus. Simonetæ memoriam & nobis ipsi seruabi-
 mus, & in precationibus eam Deo subicemus: quod vnicui iam
 est fidelis nostræ amicitia officij. De te ipso mi Pole, quod Romæ
 saluus remeueris, quod ipso primo in introitu in duo lumina no-
 stri ordinis incidere, Contarenum & Bembum, quod fueris ab
 optimis, amicissimis, præstantissimisque hominibus summa
 cum lætitia & hilaritate acceptus, & gratulor tibi, & mihi pluri-
 mum gaudeo. Videor enim mihi quasi vobiscum vnà adfuisse. Et-
 enim quid tadem interest, utrum gaudeas ipse an letantibus ami-
 cis simul gaudeas: quin maior etiam (meo iudicio) voluptas est,
 gaudere gaudiū amicorū, quam suum. Siquidem vbi plus officij
 est, ibi maior esse animi lætitia solet. Vos ergo inter vos con-
 spicui complexuque vestro, ego absens audiri vestra iucundissi-

mae confessionis latus sum. Si tamen ego absens, quid
per me suspicor, & ex tuorum literis intelligo, plurimum
inter vos sermonem de me fuisse: cum in ore trium optimorum
atque omnis penè memoriae, honore, ingenio, innocen-
tissima ornatissimorum hominum, meum nomen versaretur. Quod
ego iure laudandum creis elegi, in quibus mea studia omnia
facilia collocarem: quos haberem in amore & in obsequio
eximios. Hic est tibi Pole videndum, ne, quod in literis tuis
ut mea erga te officia verbis magis augeas, quam illa merita
facias idem apud alios: ne ea in te, quae ceteris in rebus ab-
in hac re vna duntaxat prudentia requiratur. Quod enim ego
quod sit vel minima laude dignum, aut quod non tibi multo
ius à me officiosiusque deberetur: Si communita quaedam offi-
cia in mediocribus etiam homines conferri solita sunt, in
omnium praestantissimum virtute, nobilitate, dignitate, com-
mune videbor magnum quid egisse, quodque tu tam grate
& amanti verbis prosequaris: Imò ego, qui te cerè ante
loque mirabiliter, rusticitatis tamen me ipsum condemnò, quod
nesciui quemadmodum voluissim, & quemadmodum tua cer-
lens dignitas postulabat, benevolentiam in te meam tibi de-
rare. Quare cum tua commemoratio meorum erga te officio-
ruborem mihi potius incutiat, quam villam afferat castam,
hoc genere quidem, bene de me ipso existimandi: quod me-
storque, ut conseruato inter nos necessitudinis vinculo, quae
aeternam (ut ego statuo) amicitiam & benevolentiam conser-
sumus, reliqua alter alterius officia, non tam efferamus ve-
nos quidem, quam cum opus erit, mutuo requiramus. In quo
semper partes ampliores futurae sunt, & gratificandi, & beneficia
afficiendi: cum non ego solum, sed mei hi populi omnes, in
ope, autoritate, patrocinio, magnam spei suae partem repositam
habeant. Quicquid porò meis commodatur, mihi certe com-
datur, qui illorum causa nunc cum maximè laboro. Etenim ve-
scias, dilatio data debitoribus Iudaeorum, cuius tu vel imperator
exististi auctor, ad exitum iam adducta est: neque quicquam
iam in expectatione est, nisi ut secundum hoc biduum, comple-
tur carcer hominum miserorum, & ad solvendum impotentiam
durissimo tempore anni, annona carissima, pauperibus pellicula
affectis. In quo magnus quamplurimis luctus, mihi animi dolus
paratus est: cum tamen interea actorem Prouinciae satis praesens
in vrbe habentes, nihil adhuc humanitatis & misericordiae pos-
sumus consequi. Id credo sit summi Pontificis occupationibus, pro-
pter quas fortasse aditus ad eum non fuit. Nam illud quidem mi-
hi persuadere non possum, tam sapientem Principem, si cogno-
uerit incommoda suorum populorum, non opem illis & reme-

alium allatum. Nos interim patiemur acerba, & (vt ego iudi-
 co) minimè æqua: sed sunt qui contra putent. Verùm suus cui-
 que sensus, iniquè exitimatio est. Apud nos minimum vrilitas, plu-
 rimum semper valebit officium atque fides. Nullaque erunt bo-
 na veritate & virtute nobis potiora. Sed hæc hæcenus. Habeo
 à Bembo sitatissimè scriptas literas: quibus impræsentia valetu-
 dine impeditus, accuratè respondere non possum. Epiphora e-
 nim tenor, eaque mihi in dentes & gingiuas dolorem iniicit
 que etiam molestia coactus sum aliquot hæc dies studia inter-
 mittere, hæcæque ad te literas negligentius scribere, quam volu-
 tas mea ferret. Quin Paulus quoque leniter egrotat: verùm id
 perbreue futurum est, omniaq; iam illi sunt ad salutem explora-
 ta. Ille verò & Paulus alter vnà, vel rota potius nostra domus,
 que tua eadem est, eiusmodi & tui & tuorum memoriam confer-
 uat, nihil re fieri possit, neq; in amore, neq; in desiderio vehemẽ-
 tior. Tu Contareno, & Bembo, Ludouico item, & Priulo tuis,
 plurimum a nobis omnibus salutem. Legi sanctissimæ & præden-
 tissimæ femine Victoriae Columnæ ad te literas, in quibus illa
 mei mentionem facit, videturque hic nostram stationem appro-
 bare, quod ego in credibiliter gaudeo, mea consilia tantæ esse &
 virtutis, & sapientie probata. Te quidem rogo vt operam des,
 quo hæc illa ex te, meamque præterea in se obseruantiam bene-
 uolentiamque quam primum intelligat. Nos hic audiuius que
 comita habita sunt, ad que tu tempore ipso aduenisti: nil dum
 tamca earum rerum quas cupimus, cognouimus: que vbi singula
 ad nos certius & distinctius fuerint allata, tum constituemus,
 quod nobis etiam agendum sit, & quibus, quatenusque gratulan-
 dum. Tu valebis, & nos diliges, etiam atque etiam. Vale. Carpent.
 XVI. Cal. Febr. M. D. XL.

VI.

IAC. SADOLET. CARD. REGINALDO
 Polo S. R. E. Cardinali S. P. D.

Tuis literis mense Februario ex Vrbe datis, quodd adhuc non
 responderim, iusta mea hæc apud te erit excusatio, quod mi-
 nus commode valui. Multa enim pituita & alui fluxionib; diu cõ-
 fluctans, laborauit morbo, nõ tam periculoso illo quidem, quam
 molesto: absfuit enim febris. Sed tamen & meæ vires debilitate, &
 corpus vsque eo fuit extenuatum, vt non esset certa, neque ex-
 pectata mihi ratio salutis. Nunc cum Dei benignitate melius mi-
 hi sit, iamque ad literas & studia mea pristina reuerti cõperim:
 non putavi mihi prætereundum esse, quin ad te primo quoque
 tempore literas darem. Scito igitur tuas mihi fuisse iucundissi-
 mas.

X s mas.